

Intervju prvog zamjenika visokog predstavnika, Raffi Gregoriana

– Hoćete li 15. septembra nametnuti rešenja kojima bi se u novembru obezbedilo ukidanje supervizije nad Brčko distriktom?

Prošlo je više od 10 godina od kako je Arbitražno veće donelo Konačnu arbitražnu odluku za Brčko distrikt i Aneks na Konačnu odluku. Konačna arbitražna odluka i Aneks obavezuju entitete da sarađuju sa supervizorom na rešavanju pitanja kao što su entitetsko državljanstvo stanovnika Distrikta, zatim pitanja koja se odnose na poreze, međusobna dugovanja, itd. Prije devet godina, entiteti su potpisali sporazum sa supervizorom i gradonačelnikom Distrikta Brčko za rešavanje svih ovih pitanja, i isto tako, pre devet godina, konkretni sporazumi su potpisani u pogledu snabdevanja električnom energijom, poreza, zdravstvenog osiguranja, penzija i drugih pitanja. Entitetske vlade koje su potpisale ove dokumente prije toliko godina sastavljene su od istih političkih stranaka koje su i danas na vlasti. U proteklih devet godina, one nisu uradile ništa da se ovi sporazumi realizuju.

Upravni odbor Saveta za implementaciju mira prihvatio je moju preporuku da se ide na okončanje supervizije u novembru, pod pretpostavkom da entiteti i država ispune svoje obaveze, uključujući i ispravku pravne greške koju je načinio Nacionalni fiskalni savet kada je isključio Brčko iz udela u sredstvima iz sukcesije SFRJ. Upravni odbor Saveta za implementaciju mira uputio je apel stranama da ispune svoje obaveze i postavio im rok do 15. septembra, tako da u novembru može doneti odluku o ukidanju supervizije. I ponovo strane nisu uradile ništa.

Sada, samo jedan dan prije isteka roka, proceduralno je nemoguće da i jedan od entiteta ili država usvoji bilo koju od potrebnih mera. Ja sam ozbiljan što se tiče okončanja supervizije u novembru. Ali strane nisu. Prema tome, ako se probije rok, kao što izgleda da će biti slučaj, visoki predstavnik i ja znamo šta ćemo uraditi, i to će biti bolje prije nego kasnije.

To će nam dati dovoljno vremena da vidimo da li će entiteti i država implementirati i pridržavati se rešenja koja budu uvedena. Nakon što bude jasno da je to urađeno ja ću onda biti u mogućnosti obavestiti Tribunal da je Konačna arbitražna odluka donešena. Stvar će biti drugačija ako bude bilo kakvog oklevanja ili opstrukcija od strane entiteta.

– Kako procenjujete trenutnu političku situaciju u BiH i ko snosi najveću odgovornost za sadašnje probleme?

Kao negativnu i sa vrlo malo poverenja, okarakterisanu retorikom punom mržnje, uključujući i direktne laži u pogledu istorijskih činjenica i zlonamerne izjave da narodi ne mogu živeti zajedno. Nesreća je što je situacija nakon posete Bidena i Solane, umesto da se popravi, postala još gora. Političari ne pokazuju da ih brine to što njihovo ponašanje šteti izgledima BiH da ostvari članstvo u NATO-u i EU.

Nadam se da će građani dobro razmisliti pre nego nekome daju svoj glas na narednim opštim izborima i da će videti da oni koji danas promovišu mržnju i netoleranciju to čine zato što ne mogu ili neće da reše probleme kao što su nezaposlenost ili reforma zdravstva i obrazovanja. Oni računaju na to da će birači biti zastrašeni, a ne informisani.

– Predstavnici SDA su najavili mogućnost povlačenja iz Saveta ministara BiH jer ne mogu postići sporazum sa Špirićem u

pogledu imenovanja ministra bezbednosti BiH. U kojoj će meri ova situacija produbiti političku krizu u BiH?

Svakako ne pomaže to što Savet ministara ne održava sednice u skladu sa zakonom. Niti da se izvan okvira zakona blokira imenovanje zamenika premijera i ministra bezbednosti. Niti da se radi o odstupanju od sporazuma o raspodeli ministarstava od strane vladajuće koalicije. Ne znam da li će takvo izvanzakonito ponašanje produbiti političku krizu, ali jedna stvar je sigurna, a to je da je suštinski posao koji je potreban za unapređenje ekonomije BiH i njenu pripremu za članstvo u EU i NATO-u talac dnevne politike.

– Kada će doći do transformacije OHR-a u EUSR? Jesu li uopšte stvoreni uslovi za odlazak visokog predstavnika? Da li verujete da će organi BiH ispuniti zadate obaveze (pet plus dva) na vreme pre naredne sednice Saveta za implementaciju mira? Kakve zaključke možemo očekivati od Saveta za implementaciju mira u novembru?

Vreme transformacije OHR-a je u potpunosti u rukama domaćih političkih faktora. Oni mogu do toga dovesti sutra ako žele. Implementirati zadatak 5+2 i Upravni odbor Saveta za implementaciju mira će odmah narednog dana glasati za tranziciju OHR-a. Međutim, mi sada vidimo samo blokade u svim područjima, zaustavljene reforme, zanemaren zadatak 5+2, a sve to u jednoj negativnoj političkoj klimi koju namerno proizvode ljudi koji pokušavaju BiH odvući unatrag. Politika međunarodne zajednice i dalje je ista – zadatak 5+2 se mora realizovati prije nego dođe do tranzicije OHR-a u EUSR.

– Da li je OHR uspostavio ekspertni tim za popis državne imovine i kada će početi sa radom? Pored toga, kako komentarišete tvrdnje domaćih eksperata da će biti nemoguće završiti ovaj posao do novembra?

Sačinjavanje popisa državne imovine je tehnički posao koji je preduslov za postizanje konačnog sporazuma o raspodeli te imovine. To je jednostavno pregledavanje predmeta i izlistavanje imovine – zgrada na zemljišnim parcelama – koje zakonito pripadaju državi Bosni i Hercegovini. Raspodela imovine je nešto o čemu će se političari u BiH morati dogovoriti. Tim je osnovan i ove sedmice članovi tog tima će početi raditi na terenu. Za žaljenje je što radna grupa Saveta ministara BiH, koja je osnovana prije šest meseci, nije ni počela da radi a ima sopstveni rok za završetak posla do 30. septembra do kada bi trebalo da završi popis imovine.

– Možemo li očekivati reakciju OHR-a ako domaći političari ne postignu dogovor o popisu stanovništva u BiH?

Kad bi se ovo pitanje tretiralo kao ekonomsko, bilo bi rešeno veoma brzo. Bosni i Hercegovini potrebni su određeni statistički podaci koji bi pomogli ekonomski razvoj i omogućili organima vlasti informacije koje su potrebne za planiranje. To je takođe preduslov za integraciju u EU, a osim toga, sredstva EU će se u budućnosti moći dodeljivati samo ako postoje tačni statistički podaci. Što se tiče uvrštavanja drugih podataka u popis, kao što su verska i etnička pripadnost, ne postoji nikakav standard ili zahtev EU, tako da će političari u BiH odlučivati o tome. Verujem da bi Parlament BiH mogao usvojiti zakon o popisu ako bi određene stranke prestale insistirati na uključivanju ovih nepotrebnih podataka, ili ako bi se vratili izvornom dogovoru da se podrži strategija za okončanje povratka u skladu sa Aneksom VII Dejtonskog sporazuma.

– Hoće li OHR produžiti mandat međunarodnih sudija i tužilaca u BiH?

Upravni odbor Saveta za implementaciju mira, brojni

međunarodni donatori, Havijer Solana, visoki predstavnik, OEBS, UN, Međunarodni haški tribunal – odnosno cela međunarodna zajednica – dele mišljenje predsednice suda i glavnog tužioca da su međunarodne sudije i tužioci još uvijek potrebni. Ovo je još očiglednije imajući na umu činjenicu da su političari u protekle dve godine onemogućavali njihova nastojanja da finansiraju zapošljavanje domaćih sudija i tužilaca koji bi zamenili međunarodne predstavnike nakon njihovog odlaska. Svima je poznato zašto veoma glasna manjina parlamentarnih predstavnika žele sprečiti produženje mandata, iako i međunarodna zajednica i većina ljudi razumeju zašto je njihov ostanak potreban za sada. Mi nikada ne špekulišemo o tome šta bi visoki predstavnik mogao učiniti, ali on je jasno naglasio da bi odlazak međunarodnih sudija i tužilaca narušio sposobnost BiH da se bori protiv terorizma, organizovanog kriminala, privrednog kriminala i korupcije u potpuno pogrešnom trenutku, kada Bosna i Hercegovina očekuje liberalizaciju viznog režima sa Evropskom unijom.

– Verujete li da je moguće nastaviti “prudski proces”, i u kojem obliku?

Takozvani prudski proces proizveo je neke veoma ohrabrujuće dogovore na papiru. Nažalost, stranke nisu ispoštovale te dogovore, što jasno ilustruje neuspeh da se okonča pitanje državne imovine, neuspeh strategije Aneksa VII za povratak, te nastojanja da se pokrenu pregovori o ustavnim promenama u parlamentu. Sada vidimo da članovi vladajuće koalicije otvoreno razgovaraju o opcijama sa opozicionim strankama, tako da nije verovatno da bi se trojica lidera poznati kao “prudska trojka” uopšte želeli vratiti za pregovarački sto. Imajući u vidu vreme preostalo do narednih opštih izbora, nisam optimista po tom pitanju.

– Da li je realno očekivati dogovor o ustavnoj reformi u BiH pre početka predizborne kampanje? Koja bi pitanja mogla biti rešena odmah?

Vreme do kraja godine je prekratak period za rešavanje tako ozbiljnog pitanja kao što je ustavna reforma. Jedna stvar je sigurna, a to je da ćemo mi kao međunarodna zajednica pomoći u ustavnoj reformi, ali krajnji proizvod će biti domaći, postignut dijalogom i konsenzusom između političkih predstavnika sva tri konstitutivna naroda.

– Kada možemo očekivati nove rehabilitacije smenjenih zvaničnika? Kakvo je vaše mišljenje o eventualnom povratku Dragana Kalinića na političku scenu?

Ovaj proces će biti okončan prije zatvaranja OHR-a. Svaki drugi komentar bi bio čista špekulacija, a to nikome ne pomaže.

– Hoće li se OHR uključiti u imenovanje ministra bezbednosti?

Visoki predstavnik se obratio predsedavajućem Savjeta ministara Špiriću i izrazio stav da su svi uslovi za imenovanje gospodina Ahmetovića koji su utvrđeni Zakonom o Savetu ministara ispunjeni. Ovo imenovanje veoma je osetljivo pitanje u momentu kad BiH pokušava da ispuni sve zadatke vezane za ukidanje viznog režima. Takođe, iako su sva imenovanja hitne prirode, ne postoji veza između ovog i ostalih neizvršenih imenovanja.

– Zašto imena ljudi u timu za popis imovine nisu javna?

Generalna politika koja se primenjuje u svim međunarodnim organizacijama u celom svetu je takva da su podaci o

individualnim članovima osoblja poverljivi. Nema potrebe da se u ovom slučaju ta politika menja budući da je reč o čisto tehničkom procesu prikupljanja informacija.